

A Győri Ítéltábla a Karkosák Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Papp és Tóth Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelensége iránt indított perében a Tatabányai Törvényszék 2017. június 7-én meghozott 20.P.20.100/2016/30. számú ítélete ellen az alperes által 31. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy az alperes 741.327- (hétszáznegyvenegyezer-háromszázhuszonhét) Ft vonatkozásában 2015. január 14-étől a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot köteles megfizetni.

Az ítéltábla kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 38.100- (harmincnolcezer-egyszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 741.327,- Ft-ot, ennek 2015. január 14-étől a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint 508.000,- Ft perköltséget. Az alperest külön felhívásra 500.300,- Ft feljegyzett illeték megfizetésére is kötelezte az államnak.

Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperes és akkori házastársa, ... 2005-ben egy ... típusú gépjármű megvásárlása céljából felkeresték a ... Kft. ...i autókereskedését. Az autókereskedés részéről mindvégig ... tel tárgyaltak, akinek munkakörébe az új gépjárművek értékesítése tartozott. ... más pénzügyi intézetek mellett az alperes Üzletszabályzatát sem ismerte, nem olvasta, azt a felperessel nem ismertette, hanem csupán a ... Kft.-vel szerződéses kapcsolatban lévő pénzügyi intézetek által rendelkezésre bocsátott hitelkalkulátor segítségével közölte vele, hogy a gépjármű megvásárlásához a legkedvezőbb konstrukció az alperes által ajánlott fix havi törlesztő részlet. Tájékoztatást adott arról, hogy a havi törlesztő részlet milyen összegű lehet, valamint hogy az árfolyamkockázat hatására legfeljebb a futamidő végén fordulhat elő az, hogy a törlesztési időszak néhány hónappal meghosszabbodik. Tévesen úgy vélte, hogy az árfolyamkockázat kizárólag a kamatok esetében jelentkezhet, míg a tőke konkrét összeg, és erről a felperest tájékoztatta is. Miután a ... Kft. adminisztratív munkakörben dolgozó alkalmazottja, ... a rendelkezésére bocsátott adatok alapján a szerződést elkészítette, a felperes egy későbbi időpontban ... előtt azt aláírta.

A felek - a felperes, mint lízingbe vevő, valamint az alperes, mint lízingbe adó - 2005. október 4-én kötöttek a ... alvázszámú, ... motorszámú, ... 2.0 CRDI típusú személygépkocsi vonatkozásában lízingszerződést. Ennek értelmében a bruttó vételár 6.352.000- Ft, a felperes teljes tőketartozása 5.081.600- Ft, az első lízingdíj 952.800- Ft, a rendszeres lízingdíjak összege 120 havi időtartamban 61.548- Ft/hónap, ekként az összes lízingdíj 8.338.560- Ft. Mértékadó devizanemként a CHF-et határozták meg.

A szerződés rögzíti, hogy „a lízingbe vevő által választott kamatváltozás II (árfolyamváltozás) elszámolási mód: fix törlesztő részletekkel rendelkező deviza alapú finanszírozás (fix deviza konstrukció). A kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolása a futamidő végén történik. A fizetendő kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) esetén a futamidő - azonos törlesztő részletek mellett - meghosszabbodik, a visszajáró kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) a lízingbe adó visszatulja a lízingbe vevőnek”.

A felperes nyilatkozott, miszerint kijelenti, hogy a szerződésben, valamint az annak hátoldalán lévő Üzletszabályzatban (PLA/2005/06.01.) foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a jelen egyedi lízingszerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismeri el.

A törvényszék az Üzletszabályzat rendelkezései közül felhívta annak I.7. (Fix deviza konstrukció), I.10. (Lízingdíj), I.11. (Mértékadó devizanem), I.12.c) (mértékadó kamatláb), I.15. (Árfolyam), I.16. (Mértékadó árfolyam), I.18. (Kamatváltozás), II.3., II.4., II.7. (Lízingbe adó kötelezettségei és jogai), valamint III.1.f) (Lízingbe vevő kötelezettségei) pontjait, továbbá utalt arra, hogy az alperes a felperes teljesítésének elmaradása miatt a lízingszerződést 2015. szeptember 30-ára felmondta, és a felperest 1.937.254- Ft megfizetésére szólította fel.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes keresetében a lízingszerződés érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítását kérte azzal, hogy a lízingszerződésben meghatározottak szerint összesen 8.338.560- Ft lízingdíj megfizetésére volt köteles. Mivel ennél az összegnél magasabb összeget, 9.079.887- Ft-ot fizetett meg, kérte az alperes kötelezését a különbözet, 741.327- Ft, valamint ennek az utolsó törlesztő részlet teljesítésétől, 2015. január 14-étől a kifizetés napjáig terjedő időre számított késedelmi kamata megfizetésére.

A felperes előadta, hogy a lízingszerződésben hivatkozott Üzletszabályzatot és Hirdetményt nem kapta meg, azt vele nem ismertették, az abban foglaltakat nem fogadhatta el, ezért ezek a szerződés részévé nem váltak. Kifogásolta, hogy az alperes a szerződéskötéskor nem nyújtott az árfolyamváltozás kockázatáról megfelelő tájékoztatást. Arra is hivatkozott, hogy a lízingszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdésének rendelkezéseibe ütközik, ezért semmis; a lízingszerződés ugyanis nem határozza meg a lízingdíj összegét devizában, nem jelöli meg az átszámítás alapjául szolgáló devizaárfolyamot, emellett nem határozza meg az ügyfelet terhelő valamennyi költséget és azok összegét, végül pedig nem állapítja meg a törlesztő részletek számát. A lízingszerződés véleménye szerint azért is érvénytelen, mert az alperes részéről ... annak aláírására nem volt jogosult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Utalt arra, hogy a régi Hpt. 213. §-ának rendelkezései pénzügyi lízingszerződésekre nem irányadóak, ... pedig nevében a szerződés megkötésére jogosult volt, de ennek hiányában is az volna megállapítható, hogy a szerződést jóváhagyta. A lízingszerződés jellegét érintően azt hangsúlyozta, hogy deviza alapú szerződést kötött, azaz mindkét fél pénztartozását devizában határozták meg (kirovó pénznem), ugyanakkor a felek forintban voltak kötelesek teljesíteni (lerovó pénznem). A felperes az adott időszakban irányadó forint kölcsönnél kedvezőbb kamatmérték mellett adósodott el devizában, ezért az árfolyamváltozás hatásait ő viseli. A szerződés létrejöttét, annak érvényességét nem érinti, hogy az egyedi szerződés

kizárólag a mértékadó devizanemre utal, a forintban nyújtott kölcsönösszegnek a CHF aktuális árfolyama alapján számított, CHF-ben kifejezett összegére pedig nem. A felperes egyedi döntése volt a havi fix konstrukció választása, ezért e szerződéses kikötés egyedileg megtárgyalt. A szerződésben maga nyilatkozott úgy, hogy az Üzletszabályzatot átvette, megismerte és elfogadta; annak áttanulmányozása a felperes kötelezettsége lett volna, és kérhetett volna magyarázatot a számára nem érthető rendelkezésekre.

Az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a kereset alapos. Nem osztotta ugyanakkor a felperesnek az alperes nevében eljáró személy szerződéskötési jogának hiányára alapított érvelését. Mindemellett abból indult ki, hogy a felek a régi Ptk. 685. § e) pontja értelmében fogyasztói szerződést kötöttek, és az alperes nevében eljáró ... a szerződéses konstrukció feltételeiről a felperest tévesen tájékoztatta, ezzel megsértette a régi Ptk. 277. § (4) és (5) bekezdései szerinti együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét. A felperes ennek folytán nem tudta értelmezni a kölcsönszerződésnek egyébként is jóval kisebb betűméretű, kevésbé olvasható és áttekinthető írásos tájékoztatását. Rámutatott arra, hogy az alperes eljárása az árfolyamváltozás lehetőségére vonatkozó tájékoztatási kötelezettséget érintően nem felel meg a Kúria 6/2013. PJE határozata indokolásában foglalt követelményeknek; az alperes a szerződés megkötésekor a felperest szándékosan megtévesztette, a felek valós szerződéses akarata pedig az árfolyamkockázat felperes általi viselésére nem terjedt ki. A felperes megalapozottan értelmezte a szerződést akként, hogy 120 havi lízingdíj megfizetésének kötelezettsége terheli őt, ekként 8.338.560- Ft-ot kellett megfizetnie. Az ezt az összeget meghaladó teljesítésével az alperes az ő hátrányára jogalap nélkül gazdagodott, ezért az elsőfokú bíróság a régi Ptk. 361. § (1) bekezdésére hivatkozással kötelezte az alperest a jogalap nélkül megszerzett 741.327- Ft vagyoni előny, és ennek törvényes kamata visszafizetésére. Kiemelte ugyanakkor, hogy abban az esetben, ha az általános szerződési feltétel és az Üzletszabályzat valamely rendelkezése folytán a szerződés szerint számított 8.338.560- Ft-nál magasabb összegű fizetési kötelezettség terhelne a felperest, úgy az állapítható meg, hogy a szerződésnek a lízingdíjak fizetésével kapcsolatos összecszerűsége és az általános szerződési feltétel alapján számított összeg egymástól eltér, így a régi Ptk. 205/C. §-a alapján a szerződés részévé a szerződés, nem pedig az Üzletszabályzat rendelkezése válik.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett; annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a lízingszerződés megkötése előtt a felperes megkapta a Tájékoztató ajánlatot és a „Finanszírozási kérelem II.” dokumentumot, melyek igazolják, hogy a felperes tudott a szerződésben foglalt lényeges kérdésekről, így arról is, hogy az elszámolás deviza alapú lesz. A lízingszerződés részét képezi a PLA/2005.06.01. Üzletszabályzat, melynek VIII. fejezete szerint a felperest az árfolyamkockázatról tájékoztatta, aki ennek alapján választott a havi fix és a normál deviza konstrukció között, és e fejezet tartalmazza azt is, hogy a kamatváltozás II (árfolyamváltozás) milyen módon kerül megfizetésre. A szerződés megkötésekor még nem volt kötelező írásbeli kockázatteltáró nyilatkozatot készíteni, de annak hiánya egyébként sem eredményezi a lízingszerződés érvénytelenségét. Hangsúlyozta, hogy a felperes a lízingszerződést és az Üzletszabályzatot aláírta, és ez utóbbit érintően kijelentette, hogy az Üzletszabályzatot átvette, az abban foglaltakat megismerte, megértette, és magára nézve kötelezőnek ismerte el. Mivel az okirat a régi Pp. 196. § (1) bekezdése értelmében teljes bizonyító erejű magánokirat, a felperesnek kellett volna az ellenkezőjét bizonyítania.

Álláspontja szerint ... tanú vallomásából ugyancsak az állapítható meg, hogy a szerződéskötés előtt a felperes a szükséges tájékoztatást minden lényeges kérdésről, így az árfolyamkockázatról is megkapta. A felperes előadásából és ... tanú vallomásából ugyancsak az tűnik ki, hogy tudták, mit jelent a fix kamatozás, és azzal is tisztában voltak, hogy az árfolyamkockázat miatt további fizetési

kötelezettség is jelentkezhet. A felperes és volt házastársa az autókereskedésnél három alkalommal is jártak, és csak harmadszor írták alá a szerződést, így kellő idő állt rendelkezésükre, hogy az iratokat áttanulmányozzák, a szerződéses konstrukciót átgondolják. A felperes akkor járt volna el úgy, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, ha az általa választott és kezdeményezett szerződéses jogviszonyról az átadott okiratok elolvasásával tájékozódik, ha pedig nem így járt el, úgy a régi Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdéseiből következően saját felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat. Nyilvánvalóan nem vonható a szerződéskötés során elvárható együttműködési kötelezettség körébe, hogy az okiratokat nem kellő alapossággal tanulmányozó, irodavezetőként behatóbb pénzügyi-gazdasági ismeretekkel rendelkező felperest a szerződésből és az Üzletszabályzatból egyértelműen megállapítható összes körülményről külön is tájékoztassák. Véleménye szerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy sem a szerződéskötést megelőzően, sem pedig a szerződésben a jogügylet kockázatairól nem tájékoztatták; ezt azonban bizonyítani nem tudta. Megjegyezte ugyanakkor, hogy a gazdaságban bekövetkezett ilyen rendkívüli mértékű árfolyamváltozás nem volt előre prognosztizálható, ezért arról konkrét tájékoztatást sem lehetett adni. Megismételte végül, hogy a folyósított összeget és a lízingdíjat nem kellett a szerződésben CHF-ben meghatározni, figyelemmel arra, hogy szerződés rögzíti a fix deviza konstrukciót. Mindettől függetlenül a felperes a szerződés bármely kikötését megtámadhatta volna, azonban a megtámadásra rendelkezésére álló egyéves határidő már eltelt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozott a Kúria 2/2014. PJE határozatára, amely szerint ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen. Félrevezető és alaptalan az alperesnek arra vonatkozó utalása, hogy kockázatteltérő nyilatkozat átadására nem volt köteles, ezért a szerződés nem érvénytelen, hiszen ebben az esetben is hitelt érdemlően, és megfelelően fel kellett volna hívni a figyelmét a deviza alapú kölcsönből eredő kockázatokra. Ehhez képest a ... Kft.-től olyan tájékoztatást kapott, melynek alapján a szerződésből eredő valós veszélyeket nem mérhette fel. Azt pedig az alperes nem bizonyította, hogy a felek az Üzletszabályzatot egyedileg megtárgyalták, sőt, éppen ellenkezőleg: az alperes képviselőjében eljáró személy nem tette lehetővé, hogy az Üzletszabályzatot megismerje. A szóbeli tájékoztatás során az autókereskedő kizárólag a hitelkonstrukció előnyeit emelte ki, a benne rejlő kockázatot pedig nem értékelte valósnak. Vitatta az alperesnek arra való hivatkozását, hogy a szerződést nem az általánosan elvárható alapossággal tanulmányozta át.

A fellebbezés alaptalan.

Másodfokú bíróság a tényállást az alábbiak szerint egészíti ki:

- Az alperes és a ... Kft. márkakereskedő 2000. július 26-án kötöttek együttműködési megállapodást, melynek értelmében a márkakereskedő az alperes nevében és képviselőjében kölcsön-, lízing- és bérleti szerződést köthetett. A ... Kft. kizárólag az alperes által rendelkezésre bocsátott szerződés-nyomtatványokat használhatott, és teljes körű tájékoztatást kellett nyújtania ügyfelei számára a kínált gépjármű-finanszírozási lehetőségekről, és azok feltételrendszeréről.
- A szerződéskötést megelőzően az alperes deviza alapú lízingre vonatkozóan tájékoztató ajánlatot készített, mely a bruttó vételárat a felperes fizetési kötelezettségeit a lízingszerződésben írtakkal egyezően határozta meg. Az írásos ajánlat - melyet a felperes

kézzjeggyével nem látott el - havi fix deviza konstrukcióra vonatkozott, és 2005. október 1-jétől volt érvényes. Ezt megelőzően, 2005. szeptember 21-ei keltezéssel a ... Kft. és a felperes aláírásával „Finanszírozási kérelem II” című dokumentumot juttattak el az alpereshez, mely alacsonyabb, 900.000,- Ft összegű első lízingdíjjal, ugyanakkor 120 hónapig havi 69.209,- Ft rendszeres törlesztő részlettel számolt.

- Az alperes PLA/2005.06.01. számú Üzletszabályzata I.17. pontja szerint „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül, ha az árfolyam legalább 150%-kal magasabb, mint a mértékadó árfolyam.” Az Üzletszabályzat VIII. pontja a fix deviza konstrukcióra tartalmaz külön rendelkezéseket; ennek 3. pontja szerint rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezte esetén a lízingbe adó jogosult az esedékessé vált lízingdíjakra jutó kamatváltozás II-t a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a lízingszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni.
- Az alperes mintegy a szerződéskötést követő hét év elteltével az Üzletszabályzat VIII. fejezetére hivatkozással egyoldalúan módosította a szerződést, és számottevő mértékben nött a felperest terhelő havi fizetési kötelezettség. [Megjegyzendő, hogy az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozóan a periratok között dokumentum nem lelhető fel, ugyanakkor a felperes volt házastársa, ... és az alperes erre nézve egyező előadást tettek (Tatabányai Törvényszék 20.P.20.100/2016/14. számú jegyzőkönyv 6. oldala).]

A fentiek szerint kiegészített tényállás alapján az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetés helyes.

Az ítéletábra álláspontja szerint abból kell kiindulni, hogy a felek között létrejött lízingszerződés - ahogy az elsőfokú eljárás során azt az alperes maga is állította (Tatabányai Törvényszék 20.P.20.100/2016/14. számú jegyzőkönyv 2. oldala) - nem tekinthető olyan okiratnak, mint amely a régi Pp. 196. § (1) bekezdése alapján teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülne; a szerződésen tanúként szereplő egyik személy, ... volt az, aki az okiratot a lízingbe adó részéről aláírta. Ebből következően a régi Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperesnek kellett bizonyítania, hogy az Üzletszabályzatot a felperes megismerte, az a szerződés részévé vált.

Ebben a vonatkozásban a törvényszék helytállóan tulajdonított kiemelt jelentőséget a szerződéskötés során az alperes képviseletében eljáró ... tanú vallomásának. A tanú előadta, hogy 2003-tól a ... Kft.-nél számos új gépjármű értékesítésénél járt el. Az alperes állításával szemben, hogy a szerződés leporellós volt, azaz szétválaszthatatlanul kapcsolódott hozzá az Üzletszabályzat, a tanú azt adta elő: bár folyamatosan közreműködött szerződések megkötésekor, abban pedig biztos, hogy a felperessel csak ő tárgyalt, az Üzletszabályzatot nem ismerte, nem olvasta, talán látta, ugyanakkor az ügyfelekkel azt nem ismertette, és nem is beszélt róla. Azt sem tudta megmondani, hogy az Üzletszabályzat egyáltalán a ... Kft. telephelyén volt-e, és nem emlékezett arra, az hogyan nézett ki. Bár az Üzletszabályzatot, ha valamely ügyfél kifejezetten kérte, „elő tudták volna ásni”, konkrétan a felperest érintően azt adta elő, hogy ő az Üzletszabályzatot nem ismerte meg. ... tanú az alperes által alkalmazott szerződéses konstrukcióval sem volt tisztában. Rendszerint csak a hitelkalkulátort nézte meg, és azt mondta el az ügyfeleknek, hogy milyen időtartamban és mekkora forint összegben kell törleszteni. Nem tudta, hogy az árfolyamkockázat miatt a tőketartozás is emelkedhet; azt gondolta, a tőke konkrét összeg (... tanú vallomása - Tatabányai Törvényszék 20.P.20.100/2016/19. számú jegyzőkönyv 3. oldala).

Az ítéletábra rámutat arra is, bár a felperes kijelentette, hogy a szerződésben, valamint - az okirat szerint - az annak hátoldalán lévő Üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a jelen egyedi lízingszerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el, ez nem jelenti azt,

hogy egyedileg megtárgyalt szerződési feltételnek lenne tekintendő, így a nyilatkozat a bizonyítási terhet nem fordítja meg a fogyasztóra hátrányosan (EBH 2011.2413.). A felperes választása a felajánlott finanszírozási módok valamelyikére terjedt ki; a szerződés tartalmának meghatározásakor nem működött közre. Mindemellett a Tájékoztató ajánlat és a Finanszírozási kérelem II okiratok ugyancsak nem bizonyítják, hogy az Üzletszabályzat tartalmát (a fix deviza konstrukció választásán túlmenően) a felperes megismerte.

A felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján, figyelemmel a régi Pp. 206. § (1) bekezdésére, az állapítható meg, hogy az Üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, amiből az is következik, hogy rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezése esetén sem volt az alperes jogosult élni az Üzletszabályzat VIII.3. pontjában írt jogával. Mindemellett tény ugyan, hogy a felperes nem tett lépéseket annak érdekében, hogy az Üzletszabályzatot megismerje, ugyanakkor a régi Ptk. 4. § (4) bekezdése értelmében a másik fél felróható magatartására az is hivatkozhat, aki maga nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Mindezek miatt az ítéletábra a régi Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján - lényegében annak helyes indokaira visszautalással - az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta; azt a régi Ptk. 301. § (1) bekezdésének szövegének megfelelően úgy pontosította, hogy az alperes 741.327- Ft vonatkozásában 2015. január 14-étől a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot köteles a felperesnek megfizetni.

A másodfokú bíróság a régi Pp. 78. § (1) bekezdésére utalással kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 38.100- Ft másodfokú perköltséget; ez az összeg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 23/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) és (6) bekezdései, továbbá 4/A. § (1) bekezdése szerint a kifejtett tevékenységgel arányban állóan meghatározott, az általános forgalmi adót is magában foglaló ügyvédi munkadíjat tartalmazza.

Győr, 2018. február 7.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

. Szabó Péter sk.
előadó bíró

. Molnár Andrea sk.
bíró

A kiadmány hitelül: kiadó